

MEDLEMSFORDELING I FYNS AMT:

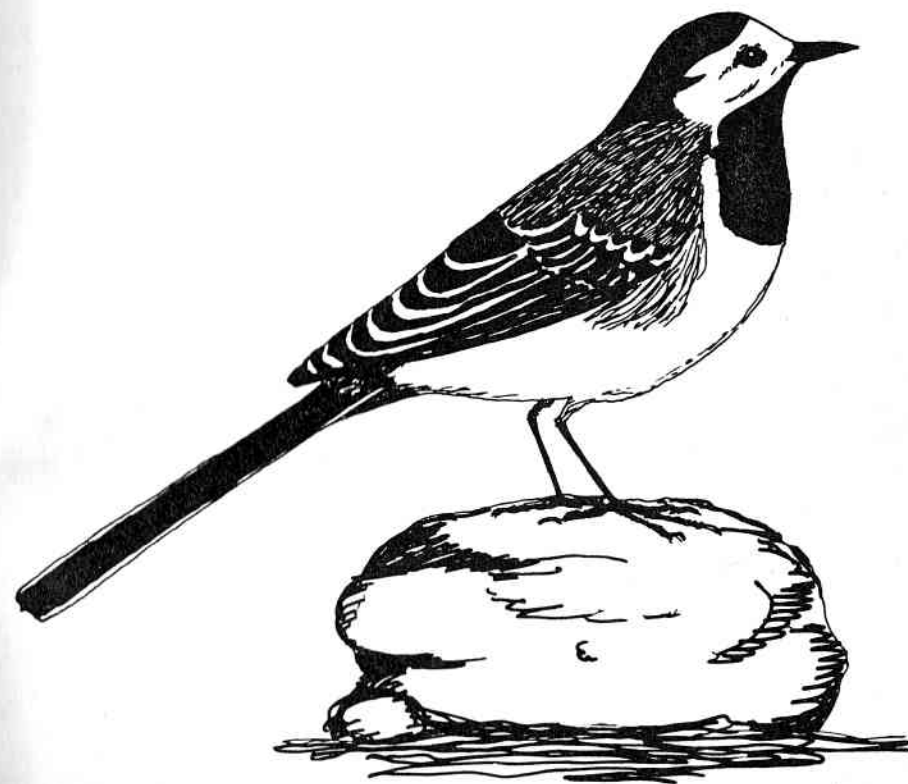

havrevimpen

dof

1985:1

fyn

KONTAKTADRESSE:

Søren Bøgelund
Nørremarksgyden 12
5856 Ryslinge
Telf.: 09 - 67 16 14

REDAKTION:

Aksen Hansen
Bent Staugaard Nielsen
Gunnar Knudsen
Henrik Andersen

Grundet lock-out og arbejdsnedlæggelse er bladet blevet meget forsinket, redaktionen undskylder mange gange.

INDHOLD:

Fra redaktionen	3
Ekskursioner og møder	3
Fra generalforsamlingen	4
Love	6
Rørhøgen i Fyns Amt	8
Fugleagttagelser i Fyns Amt 1982	11
Hvad skal med i Lokalrapporten	12
Forårstrækket over Hindsholmhalvøen 1984	14
Efterårslejren	20
Viben	20
Mågeøen i Arreskov Sø	21
Fugletællinger	23
Oliefugleoptælling	24
Fyn rundt	25
Ekskursioner til	28
Bog- og båndnyt	34
Medlemsfordeling i Fyns Amt	36

TEGNINGER OG FOTOS:

H. C. Clausen: 27
E. E. E.: 18 - 19 - 22 - 26
Aksel Hansen: 13 - 14 - 15 - 16 - 21 - 25 - 29 - 30 - 31 - 32
Erik Thomsen: 6

OBS!

LOKALITETSREGISTRET er stadig interesseret i at få dine iagttagelser. Skemaer og vejledning kan fås ved henvendelse til:

Niels Bomholt
Langemarken 3
5762 V. Skerninge
Telf.: 09 - 24 19 59

TIL BIBLIOTEKET

Skulle der være nogen der ligger inde med bøger, tidsskrifter, blade, m.m. der indeholder ornitologisk litteratur, og som alligevel skulle have været smidt ud, så er Lokalafdelingens Bibliotek meget interesseret i at overtage dette. Ikke mindst de gamle numre af »havrevimpen«, det allerførste nr. 1974-1 mangler helt i biblioteket, også det første nummer af »Fugleværn«, 1969-1 mangler. Evt. henvendelse kan ske til kontaktadressen.

HJÆLP DE HULERUGENDE FUGLE

- STØT FORENINGEN -

Lokalafdelingen sælger:
Størekasser kr. 30,-
Mejsekasser kr. 30,-
Overskuddet går til foreningsarbejde. Henvendelse til kontaktadressen.

FRA REDAKTIONEN:

Som det fremgår af regnskabet inde i bladet, har læserne igen i år været meget flinke til at sende penge til Havrevimpen - tak for det!

Penge er som bekendt ikke alt, der skal også stå noget på siderne - men også her kan vi komme med ros (sidste år var det jo mere ris!)

Vi håber, at den større stofmængde i år er tegn på at det går mod lysere tider. Tegninger og fotografier er også velkomne. Der behøver ikke være fugle på, men f.eks. lokaliteter eller folk.

Deadline er stadig 1. januar, men gerne før.

EKSKURSIONER OG MØDER 1985:

7/3	Møde: Indien - Nepal.	18/8	Brændegård Sø
17/3	Det Sydfynske Øhav	25/8	Enebærodde
24/3	Enebærodde	1/9	Dovns Klint
31/3	Hamburger Hallig og Hauke Haien Koog	12/9	Møde: Planlægning af eks. og møder i 1986.
7/4	Fyns Hoved	22/9	Sydlangeland
14/4	Bøjden Nor og Dyreborg Skov	26/9	Møde: ?
25/4	Møde: Fuglesang	29/9	Blåvand og Skallingen
28/4	Æbelø	13/10	Sydlangeland
2-5/5	Skagen	12-20/10	Efterårslejr
5/5	Sollerup	24/10	Møde: ?
12/5	Fruens Bøge og Hunderup Skovene	27/10	Tipperne og Vest Stadil Fjord
16/5	Enebærodde	11/11	Sydlangeland
19/5	Fyns Hoved	17/11	Nørresø og Brahetrolleborg
26/5	Odense Å	21/11	Møde: ?
2/6	Sydlangeland	1/12	Vestfyn
9/6	Romsø	12/12	Møde: ?
15/6	Frederikshåb Plantage og Grejsdalen. (Natravnetur)	15/12	Svanninge Bakker
28/7	Flyvesandet		
11/8	Helnæs		

Ang. evt. ændringer, mødested og tid: Se nærmere i "Fugle".

FRA GENERALFORSAMLINGEN:

ÅRSBERETNINGEN FOR 1984

Medlemstallet er i stadig stigning. Vi har nu 551 medlemmer, en fremgang på 23.

Der har i 1984 været afholdt ikke færre end 27 ekskursioner, heraf 4 busture til "udenøs" lokaliteter.

På Teknisk skole har der været afholdt 7 møder, så aktiviteten for medlemmerne har i hvert fald været stor.

Havrevimpnen udkom i 1984 med 20 sider. Af et lokalblad at være mener vi, at den har en fin standard.

Under en udstilling i Fyns Forum har vi haft en stand, der fortalte om Ornitologisk Forenings arbejde.

I Fredningsgruppen har aktiviteten ikke været alt for stor i 1984, men vi har dog deltaget i drøftelserne omkring fredningen og oprettelse af vildtreservat i Tryggelev Nor. Vi har lavet en redegørelse om det spegede sagsforløb vedr. Flemløse Grave. Der er lavet en indsigelse til Fyns Amt mod anlæggelse af en havn ved Vigerø i Odense Fjord. Der er anmeldt, at vandstanden i nogle moser på Enebærødde er sænket, og på Hofmangave har amtet i øvrigt fulgt vore forslag til pleje af området. Endvidere er vi sammen med D.N. igang med en prioritering af fredningsforslag for Fyn.

Lokalitetsregisteret får stadig væk en del optællinger ind fra

forskellige fynske lokaliteter, omend ikke helt så meget, som vi kunne ønske os.

Lokalrapport over fugleagttagelser for 1982 er udkommet. Den er på 43 sider - Utroligt så mange fugle, der i grunden ses. - Rapporten for 1983 er også lige ved at være færdig. De kan begge fås ved henvendelse til kontaktdressen.

Rovfuglegruppen har gjort et mægtigt arbejde, ikke mindst med at registrere Rørhøge. Der er nu ikke færre end 110 par på Fyn. Søren Bøgelund har checket de fleste. Endvidere er der nogle indexområder, hvor alle rovfuglene optælles. Dette er nu udvidet til optælling om vinteren også.

Statsskovvæsenet har købt den sydligste gård på Langeland med Downs - og Gulstav Klinten. Endvidere arbejder de med at opsætte et fugletårn ved Arreskov Sø. Det skulle jo give os bedre muligheder for at se på fugle disse steder.

Et lokale har vi stadig ikke fået. Det viste sig at være nødvendigt med nogle ændringer i vores vedtægter, for at vi kan komme i betragtning.

Det er med beklagelse, at vi har fået at vide, at Gunnar Knudsen har besluttet at stoppe bestyrelsesarbejdet. Gunnar har udført et stort arbejde, især med planlægning af ekskursioner og møder.

Indtil næste bestyrelsesmøde supplerer bestyrelsen sig selv.

P.b.v.
Niels Bomholt

Driftsregnskab

	<u>Debet</u>	<u>Kredit</u>
Tilskud fra DOF's hovedforening		8714,00
Renteindtægt		82,20
Havrevimpnen	2545,00	3390,00
Obs. liste	423,80	
Porto, telf., papir	2705,35	
Ekskursioner og møder	3836,70	
Bibliotek	350,00	
Efterårslejr	1200,00	
Skrivemaskine	4061,26	
Diverse	429,68	
Underskud		<u>3365,59</u>
Balance	<u>15551,79</u>	<u>15551,79</u>

Checkbeholdning	1625,83
Girobeholdning	<u>1852,30</u>
	<u>3478,13</u>

Kapitalkonto

Beholdning pr. 1. januar 1984	6843,72	
Underskud		3365,59
Beholdning pr. 31. december 1984		<u>3478,13</u>
Balance	<u>6843,72</u>	<u>6843,72</u>

sign. P. Hvenegaard

Revision

Ovenstående regnskab er revideret d.d.

Alle posteringer er afstemt efter bilag. Indestående på checkkonto og giro er kontrolleret ved kontoudskrift fra sparekasse samt seneste kontouddrag fra girobanken. Der er ikke konstateret regnskabsmæssige uregelmæssigheder af nogen art.

Det bemærkes, at der kun foreligger et bilag for efterårslejrens samlede underskud. Efter revisors opfattelse bør der også indgå et indtægtsbilag i regnskabet.

Ringe, 15. januar 1985

LOVE:

Som nævnt i årsberetningen, skulle der laves en lovændring af lokalafdelingens love. Dette er sket, og de nye love blev enstemmigt vedtaget på generalforsamlingen den 24. januar 1985.

De nye love ser herefter således ud:

1.

Lokalafdelingen for Fyn omfatter alle medlemmer tilmeldt i Fyns Amt. Lokalafdelingen er hjemmehørende i Odense Kommune og er en afdeling af landsforeningen Dansk Ornitologisk Forening.

2.

Lokalafdelingens formål er at varetage foreningens opgaver på lokal plan, herunder at arrangere ekskursioner, møder og andre medlemsaktiviteter. Foreningsarbejdet

skal bl.a. give børn og unge under 25 år mulighed for virksomhed og kammeratligt samvær med jævnaldrende i deres fritid. Endvidere bistår lokalafdelingen i koordinati-on med hovedbestyrelsen de lokale fredningsmyndigheder med sikring af områdets fuglefauna og fuglelokaliteter. Iøvrigt repræsenteres lokalafdelingen i forholdet til myndighederne af hovedbestyrelsen, ligesom udadrettede aktiviteter i det hele taget foregår i forståelse med hovedbestyrelsen.

3.

Alle foreningens medlemmer har adgang til lokalafdelingens arrangementer. Valgbar til lokalafdelingens bestyrelse og stemmeret ved afdelingens generalforsamling og skriftlige valg har dog kun med-

lemmer af lokalafdelingen.

Lokalafdelingens arrangementer kundgøres i foreningens meddelelser.

4.

Lokalafdelingen ledes af en bestyrelse på højst 7 medlemmer.

Kun medlemmer over 18 år er valgbare.

Kandidater til bestyrelsen opstilles af denne eller ved skriftlig indstilling fra mindst 10 stillere. Bestyrelsens kandidater skal meddeles ved indvarslingen til generalforsamlingen.

Såfremt der ikke er flere opstillede end ledige pladser betragtes kandidaterne som valgt og den skriftlige afstemning bortfalder. Den skriftlige afstemning skal være afsluttet inden 8 uger efter generalforsamlingen, og resultatet kundgøres i den først efterfølgende foreningsmeddelelse.

Valg til lokalafdelingens bestyrelse og hovedbestyrelse sker samtidig hvert år. Posterne besættes for 4 år ad gangen, således at halvdelen er på valg hver gang.

Bestyrelsen vælger selv sin formand og kasserer, samt bestemmer hvem der skal beklæde andre hverv, der måtte være behov for.

5.

Bestyrelsen er ansvarlig overfor hovedbestyrelsen, og aflægger årligt inden udgangen af januar regnskab, der revideres af 2 af hovedbestyrelsen godkendte revisorer.

Lokalafdelingens regnskabsår følger kalenderåret.

Lokalafdelingens bestyrelse vælger hvert år repræsentanter til foreningens repræsentantskab. Der vælges 1 repræsentant for hver 100 medlemmer, dog mindst 2.

6.

Lokalafdelingens generalforsamling afholdes inden udgangen af januar måned, og indvarsling skal ske i foreningens meddelelse, der må være afleveret til postvæsenet senest den 16. dag før generalforsamlingen.

Indvarslingen skal indeholde dagsorden med i hvert tilfælde følgende punkter:

- 1: Valg af dirigent.
- 2: Beretning om afdelingens virksomhed i det forløbne år.
- 3: Fremlæggelse af det reviderede årsregnskab til godkendelse.
- 4: Hvert andet år: Fremlæggelse af kandidatliste til bestyrelsesvalg.
- 5: Valg af revisor og revisorsuppleant.
- 6: Eventuelt.

Forslag fra medlemmer må, for at kunne gøres til genstand for generalforsamlingsbeslutning være bestyrelsens formand i hænde inden den 1. december, og de kundgøres på indkaldelse til generalforsamling.

Vedtagelser på generalforsamlingen sker ved simpelt stemmeflertal undtagen vedtægtsændringer, hvortil kræves mindst 2/3 af de afgivne stemmer. Afstemningen på generalforsamlingen sker ved

håndoprækning, såfremt ikke skriftlig afstemning begæres af dirigenten eller mindst 25 medlemmer.

Ekstraordinær generalforsamling kan afholdes på foranledning af bestyrelsen eller ved skriftlig begæring herom, fremsat overfor bestyrelsen med angivelse af emnet af mindst 25 medlemmer.

Bestyrelsen er pligtig at lade en sådan generalforsamling afholde senest 8 uger efter, at begæringen er indgivet, dog således at månederne juni, juli, august og december ikke medregnes.

Vigtigere generalforsamlingsbeslutninger skal kundgøres i foreningens meddelelser.

7.

Medlemskab af foreningen kan opnås ved henvendelse til lokalafdelingens bestyrelse, der mindst 1 gang månedlig videresender ind-

meldelserne til foreningens kon-tor.

Medlemskontingentet indsendes til foreningen, der refunderer lokalafdelingen et beløb til det af repræsentantskabet vedtagne foreningsbudget. Overskud af arrangementer afholdt af lokalafdelingen tilfalder denne og indgår i dens regnskab.

8.

Til lokalafdelingens opløsning kræves vedtagelse på en af hovedbestyrelsen indkaldt lokal generalforsamling med 2/3 majoritet af de afgivne stemmer.

Lokaler, inventar og materialer m.v. der er indkøbt for kommunens midler skal ved lokalafdelingens opløsning tilfalde børne- og ungdomsarbejdet i Odense Kommune. Lokalafdelingens øvrige formue tilfalder ved opløsning landsforeningen.

RØRHØGEN I FYNES AMT:

Rørhøgen har gennem de sidste ti år været genstand for landsomfattende inventeringer. Undersøgelserne blev indtil 1981 udført i Rovfuglegruppens regi, i 1982-84 som led i Projekt Status. Formålet har været at registrere alle yngleforekomster, med henblik på at overvåge bestandens udvikling. I forbindelse med registreringerne er tillige indsamlet et stort materiale over ungeproduktionen.

Fyns Amt er et af de bedst undersøgte områder. Fra perioden 1975-79 er der årligt oplysninger fra alle regelmæssigt besatte lokaliteter, og for perioden 1980-84 er der gjort store anstrengelser for at få undersøgt samtlige potentielle ynglepladser hvert år.

BESTANDENS UDVIKLING

Rørhøgen har for landet som helhed haft stærk fremgang indenfor de seneste ti år. Denne posi-

Fig. 2: Bestandsudviklingen hos Rørhøg i Fyns amt 1975-84.

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
Antal par m/5 unger	-	-	-	-	-	8	2
Antal par m/4 unger	2	1	3	5	4	25	27
Antal par m/3 unger	3	4	7	15	23	33	23
Antal par m/2 unger	5	14	10	10	26	17	30
Antal par m/1 unge	-	2	1	1	2	1	8
Antal unger pr. par	2,70	2,19	2,57	2,77	2,53	3,26	2,83
Kontrollerede yngleforsøg	11	27	36	56	79	97	102
Mislykkede yngleforsøg	1	5	5	2	6	8	6
Pct. mislykkede yngleforsøg	9	18	14	4	8	8	6

Tab. 2: Ungeproduktionen af Rørhøg i Fyns amt 1978-84.

tive udvikling har også været gældende for Fyns Amt. På grundlag af registreringer under Atlas-projektet (1971-74) vurderede Dybbro (1976) bestanden til 8-12 par. I 1984 har der ynglet 110 par i Fyns Amt. Selvom Dybbro måske undervurderede bestandens størrelse, er der således tale om en mangedobling af antallet af ynglepar indenfor en periode på kun 10 år.

Til sammenligning kan nævnes, at bestanden i hele landet blev opgjort til 110-120 par i 1971-73, og til 510 par i 1983 (Jørgensen in press). I 1984 har der været lidt under 500 ynglepar i Danmark. Fyns Amt har således haft en større procentvis fremgang end de fleste øvrige dele af Danmark.

Bestandsudviklingen i de enkelte dele af Fyns Amt fremgår af Fig. 1. Nordfyn har haft uafbrudt fremgang i de ti år. Det samme gælder Langeland, med undtagelse af et par uforklarligt svage år 1977-78 (to år, hvor bestanden på det nærliggende Lolland var i stærk fremgang). På Sydfyn synes bestanden at

være stagneret, og der er konstateret en svag tilbagegang i de seneste to år.

GEOGRAFISK FORDELING

For at få et indtryk af den geografiske fordeling, er Fyn på Fig. 2 opstillet i fire regioner, hvortil kommer Langeland samt øerne syd for Fyn. Bestandsstørrelsen i hver af disse seks regioner fremgår af Tab. 1.

Langeland har den tætteste bestand, idet der i 1984 var 31 par på den 280 km² store ø (11,0 par pr. 100 km²). For den resterende del af Fyns Amt var tætheden i 1984 på 2,5 par pr. 100 km². På Fyn findes den tætteste bestand i det NV-lige område. Sydfyn har relativt få par.

På øerne syd for Fyn har Rørhøgen ynglet på Tåsinge siden 1980. Til øer med længere afstand til Fyn-Langeland indvandrede den dog ikke før i 1982, og den findes nu ynglende på Ærø (3 par), Lyø, Drejø og Halmø.

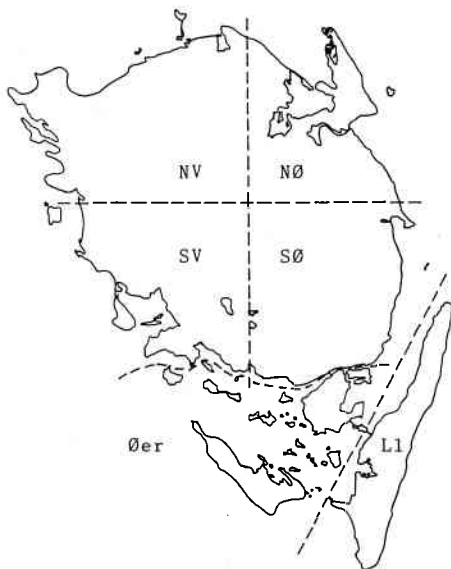

Fig.1: Opdeling af Fyns amt i seks regioner (se Tab.1)

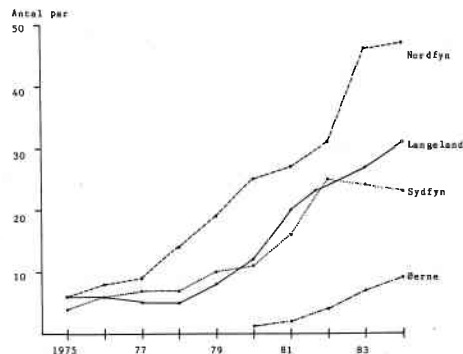
UNGEPRODUKTIONEN

Ungeproduktionen, d.v.s. antallet af udfløjne unger pr. par, er god i Fyns Amt. Den gennemsnitlige årlige ungeproduktion i perioden 1971-83 har for landet som helhed ligget på 2,66 udfløjne unger pr. par. I Fyns Amt har ungeproduktionen i 1978-84 ligget på 2,19 - 3,26 unger pr. par (tab.2). I begge tilfælde er tallene beregnet på grundlag af antal par, der gennemfører yngleforsøget med succes. Det er kun et beskedent antal

År:	NV	NØ	SV	SØ	LI	Øer	Ialt	Anslået bestand
1975	3	1	1	2	6	-	13	16
1976	5	2	1	5	6	-	19	20
1977	5	2	1	4	5	-	17	21
1978	9	2	1	4	5	-	21	26
1979	11	3	4	6	8	-	32	37
1980	19	6	7	4	12	1	49	49
1981	16	10	7	9	20	2	64	65
1982	22	9	12	13	23	4	83	83
1983	28	17	10	14	27	7	104	105
1984	31	16	12	11	31	9	110	110

Tab.1: Antal registrerede ynglere af Rørhøg i Fyns amt 1975-84. Antallet i kolonnen "anslået bestand" er korrigeret for sandsynligt antal ynglere på faste ynglepladser, der ikke er undersøgt i de respektive år.

af de par, der besætter territorium, som opgiver yngleforsøget, altså som ikke får unger på vingerne. I Tab.2 er beregnet den procentvise andel af mislykkede yngleforsøg ud af alle kontrolrede forekomster. Andelen af mislykkede yngleforsøg er på 4-18 % årligt, normalt på 6-9 %.

FORFØLGELSE

Desværre er der på enkelte lokaliteter konstateret illegal efterstræbelse af Rørhøgene. På to lokaliteter på Langeland blev parrene bortskudt i 1984, og på den ene af disse to lokaliteter er fuglene bortskudt i tre af de seneste fem år.

Søren Bøgelund
og Hans Erik Jørgensen

Referencer:

Dybbro, T. 1976: De danske ynglefugles udbredelse. København. Jørgensen, H. E. in press: Bestandsudvikling, habitatvalg og ungeproduktion hos Rørhøg 1971-83. - Dansk orn. Foren. Tidsskr.

FUGLEIAGTTAGELSER I FYNS AMT 1982:

Et hæfte på 44 sider med de mere sjældne observationer gjort på Fyn og omegn i 1982 er udkommet og skulle være sendt til alle bidragsydere. Andre kan erhverve det ved henvendelse til Søren Bøgelund tlf. 67 16 14.

Her et kort og tilfældigt udpluk fra rapporten:

Rørdrum 1 Aborg Strand juli, 1 Tryggelev Nor fra 5/9 til 28/12.
Sort Stork 1 Glamsbjerg 19/8, 1 Gulstav Mose 27/7 til 24/8.
Havlit 3400 Dovns Klint 9/4
Hvepsevåge 890 trk. SV ved Dovns Klint 31/8.
Musvåge 1163 trk. SV ved Dovns Klint 16/10.
Kongeørn 1 Elsehoved 2/6.
Lille Kobbersnepe 1450 Nr. Nørå Strand 15/5.
Grønspætte 1 Ørsbjerg Skov 18/2, 1 Svanninge Bakker marts, 1 Langesø 10/8.

SEND IND OG VIND.....

Eller hvad gør vi for at få folk til at indsende deres obs til "Fugleiaagttagelser".

Lider de fleste ornitologer på Fyn efterhånden af en "notat" skræk? Alt skal skrives ned, og helst indsendes i 5 eksemplarer. Føler I, det er forbudt at nyde en fugleoplevelse, uden at det banker i bagehovedet, lokalitetsregistrering, "Fugleiaagttagelser" og S.U. udvalg?

Eller har det taget for lang tid med at få vores hæfte "Fugleiaagttagelser på Fyn" ind ad døren? Det bliver der gjort noget ved. 83-rapporten er på trapperne, og 84-rapporten vil foreligge midt i 1985.

Eller er "Fugleiaagttagelser" ikke lige dit nummer? Så fortæl hvad og hvordan. Det er desværre den eneste måde, vi kan gøre det til dit nummer.

Det er ihvertfald af flere grunde en skam. Lokalitetsregistreringerne er et vigtigt våben i kampen for at bevare naturlokaliteter.

Og "Fugleiaagttagelser" kan bruges som en ornitologisk guide, når man ønsker at stresses af med en kikkert. Og det glæder vel de fleste at se, at også andre nyder at kigge på fugle.

Vi vedlægger derfor et skema, som det så er meningen, at du skal have liggende på skrivebordet, skrive på, hver gang du gør en spændende iagttagelse og så sende det ind, når året er omme. Nærmere kan det ikke være.

Men ønsker du at foretage egentlige optællinger, er du meget velkommen til at kontakte lokalitetsregisteret.

Niels Bomholt
Langemarken 3
5762 V. Skerninge
tlf. 24 19 59

HVAD SKAL MED I LOKALRAPPORTEN:

Arter, som skal forelægges		Alle Ørne	Alle
sjældenhedsudvalget	Alle	Hvæpsevåge	25
Alle Lommer	Alle	Musvåge	25
Top. Lappedykker	25	Fjeldvåge	Alle
Gråst. Lappedykker	10	Rørhøg	5 + yngel
Sorth. Lappedykker	Alle	Blå Kærhøg	Alle
Nordi. Lappedykker	Alle	Hedehøg	Alle
Lille Lappedykker	10	Spurvehøg	10
Stormfugle	Alle	Duehøg	Alle
Sule	Alle	Glenter	Alle
Skarv	100	Fiskeørn	Alle
Fiskehejre	25	Tårnfalk	5
Rørdrum	Alle	Øvrige Falke	Alle
Storke	Alle	Vagtel	Alle
Knopsvane	100	Agerhøne	10
Sang- og Pibesvane	Alle	Vandrikse	Alle
Grågås	100+vinter	Plettet Rørvagtel	Alle
Knortegås	25	Engsnarre	Alle
Øvrige Gæs	Alle	Grønbenet Rørhøne	10
Gravand	100	Blishøne	1000
Gråand	500	Strandskade	25
Krikand	25	Vibe	100
Pibeand	25	Stor Præstekrave	10
Atlingand	Alle	Lille Præstekrave	Alle
Knarand	Alle	Strandhjejle	10
Spidsand	10	Hjejle	100
Skeand	10	Stenvender	Alle
Rødhovedet And	Alle	Dobbeltbekkasin	Alle
Taffeland	100	Enkeltbekkasin	Alle
Bjergand	25	Skovsneppe	Alle
Troldand	1000	Stor Regnspove	10
Hvinand	100+sommer	Lille Regnspove	Alle
Havlit	10	Stor Kobbersnepe	Alle
Fløjlsand	25	Lille Kobbersnepe	25
Sortand	25	Mudderklire	10
Ederfugl	1000	Svaleklire	Alle
St. Skallesluger	25	Tinksmed	Alle
Top. Skallesluger	25	Rødben	25
Lille Skallesluger	Alle	Sortklire	10

Hvidklire	10	Vindrossel	100
Brushane	10	Sortstrubet Bynkefugl	Alle
Islandsk Ryle	10	Husrødstjert	Alle
Alm. Ryle	1000	Blåhals	Alle
Andre Ryler	Alle	Alle sangere 1/11-1/4	Alle
Kærløber	Alle	Græshoppesanger	Alle
Sandløber	Alle	Savisanger	Alle
Klyde	10	Drosselrørsanger	Alle
Odinshane	Alle	Høgesanger	Alle
Kjover	Alle	Rødtoppet Fuglekonge	Alle
Svartbag	100	Korttået Træløber	Alle
Sildemåge	Alle	Rødstrubet Piber	Alle
Ride	Alle	Markpiber	Alle
Dværgmåge	Alle	Bjergvipstjert	Alle
Sortterne	Alle	Silkehale	Alle
Rovterne	Alle	Stor Tornskade	Alle
Dværgterne	Alle	Kærnebider	Alle
Alkefugle	Alle	Korsnøb	Alle
Huldue	Alle	Grønirisk	100
Ringdue	1000	Tornirisk	100
Turteldue	Alle	Bjergirisk	25
Ugler + Natugle	Alle	Gråsisken	10
Isfugl	Alle	Bogfinke	1000
Biæder	Alle	Kvækerfinke	1000
Ellekrage	Alle	Bomlærke	25
Hærfugl	Alle	Laplandsværling	Alle
Sortspætte	Alle	Snespurv	10
Grønspætte	Alle		
Lille Flagspætte	Alle		
Vendehals	Alle		
Bjerglærke	Alle		
Hedelærke	Alle		
Svaler overnatning	100		
Kragefugle - , -	100		
Ravn	Alle		
Nøddekrige	Alle		
Pirol	Alle		
Vandstær	Alle		
Skægmejse	Alle		
Pungmejse	Alle		
Misteldrossel	Alle		
Sjagger	100		

Samt dato for første og sidste iagttagelse af alle vore ynglende trækfugle.

FORÅRSTRÆKKET OVER HINDSHOLM-HALVØEN 1984:

Forårstrækket over Fyn betragtes tilsyneladende af en del som værende ret beskedent. I hvert fald er der ikke mange, som tror, at forårstrækket over Hindsholm kommer på højde med efterårstrækket over Sydlangeland. Peter Hahn og jeg besluttede derfor at undersøge, om trækket virkelig ikke er bedre end antaget, og vi opdagede snart, at det var fuldkomment på højde med trækket over Sydlangeland om efteråret. Desværre havde vi ikke mulighed for bemanning på hverdagene, men kun i week-enderne og ferierne. Det blev dog ialt 30 observationsdage fordelt nogenlunde jævnt over de tre forårsmåneder. Natur og Ungdom takkes mange gange for gratis at have stillet deres feltbiologiske station til rådighed - uden den var det hele aldrig blevet til noget. Endvidere takkes Ole Kristjansen, som har bidraget med mange værdifulde observationer. I løbet af foråret iagttog vi ca. 200000 trækkende fugle fordelt på 179 arter, hvilket må siges at være ganske pænt, når man tager i betragtning, at der kun har været en samlet dækning på en trediedel af de tre forårsmåneder.

TRÆKKETS FORLØB

Marts. 8 obs-dage.

Denne måned var præget af østlige vinde, overvejende tørvejr og temperaturer omkring frysepunktet.

Det klare og solrige vejr, især midt på måneden, resulterede i et ganske pænt musvågetræk med dage på flere hundrede våger. Flest sås den 18., hvor 708 trak. I denne periode trak endvidere 5-6 Rød Glente, og den 24. trak 1 Kongeørn

NE ved Bøgebjerg. Det øvrige landtræk var midt i perioden hovedsageligt præget af Kragefugle - bedste dag 2342 trk., Duer - 2 dage med 2000 trk., og Lærker - bedste dage op til 900 trk. Et varmefrembrud i månedens sidste dage igangsatte et stort træk hos mange arter - især småfugle. Den 31. blev således forårets absolutte største

trækdag i hvert fald talmæssigt, da der denne dag trak lidt over 80000 fugle. Bog/Kvækerfinkerne blev klart de talrigeste med 63000 trækkende, men lærketallet er måske alligevel det mest imponerende idet vi talte næsten 7500 trækkende Lærker! Ringduerne toppede også denne dag med 5200 trk.

April. 13 obs-dage.

Den første trediedel af måneden var præget af køligt og ustadigt vejr. Derefter temperaturstigninger - dagtemperaturer på op til 15°C, overvejende tørvejr og en del sol. Hele måneden præget af vestlige vinde.

I april blev artsammensætningen større, og det gode vejr resulterede i mange gode trækdage. Specielt skal nævnes den 14., hvor

der bl.a. trak over 8000 drosler - især Sjaggere. Mange småfuglearter trak i store tal i denne måned. Rovfuglene nåede ikke helt de store tal fra marts, men til gengæld blev artssammensætningen som nævnt mere varieret, og lidt mere ualmindelige arter som Fiskeørn (bedste dag 8), Blå Kærhøg, Rørhøg og Dværgfalk (bedste dag 8) kulminerede midt i måneden. I denne måned også en del lidt sjældnere fugle bl.a. Vandrefalk 1, Trane 4, Ringdrossel 15, Sortstrubet Bynkefugl 1, Rødtoppet Fuglekonge 11 (hele 8 rast. i én flok), Hortulan 1 og Laplandsværling 4.

Maj. 9 obs-dage.

Den første del af maj var tør med overvejende nordlige vinde. I midten af måneden kom der endelig temperaturstigninger med dagtemperaturer op mod 20°C, men væsentligt: nattemperaturen kom op omkring 10°C. Den sidste del af måneden var præget af overvejende østlige vinde og lunt vejr, men ustabil med nogen regn. Temperaturstigninger d. 27. og 28.

Trækket var i starten af måneden temmelig alsidigt, og Engpiber, Skovpiber og Rørspurv kulminerede. Midt på måneden reduceredes dagtrækket en del. Det var næsten udelukkende Skovpiber, Gul Vipstjert og de tre svalearter, som trak på dette tidspunkt. Stigningen i nattemperaturen bevirkede så til gengæld, at der kom gang i nattrækket af sangere, Fluesnapper, Rødstjarter, m.fl., og disse

kunne ses raste i meget store tal, specielt i sommerhuskvarteret ved Korshavn om dagen. Især skal nævnes den 18. og 19. Disse to dage var sommerhuskvarteret simpelt hen fyldt med Sangere - især Løvsangere og Tornsangere. Også Broget- og Grå Fluesnapper forekom i meget store tal med henholdsvis 300 og 350 dagligt. Dette store "fald" medbragte også en del sjældnere arter som f.eks. Vende-hals 8, Blåhals 1, Ringdrossel 8, Lille Fluesnapper 4 og Hortulan 16. Det var ikke bare spændende småfugle, som viste sig i disse dage. Også Sort Glente, Rød Glente, Fiskeørn 5, Hedehøg 3, Lærkefalk 1-2 og Trane sås. Varmefrembrud den 27. resulterede i et stort Hvepsevågetræk. Denne dag trak 976 Hvepsevåger sammen med bl.a. 1 meget sen Fjeldvåge, Sort Glente 2, Fiskeørn 3 og Hedehøg 1.

Endelig skal det også nævnes, at vi den 26. så hele 5 Turtelduer og 1 Gulirisk.

VALG AF OBSERVATIONSPOST

Grusvejen ved Tornens begyndelse:

Absolut bedste observationspost under morgentrækket fra solopgang og 2-3 timer frem, da langt de fleste småfugle forlader Halvøen her. Rovfugletrækket er imidlertid ret ringe; dog trækker Fiskeørn, en del Kærhøge, Falke og nogle Spurvehøge over. Musvågerne derimod trækker næsten aldrig ud her, sandsynligvis p.g.a. manglende termik.

Brockdorff:

Bakken mellem Søbjerg Skov og Brockdorff Plantage er en udmærket observationspost til iagttagelse af rovfugletræk. Som regel ses der flest rovfugle her i østenvind, men også i vestenvind ses rovfuglene af og til. Det drejer sig i så fald ofte om indtrækkende fugle fra Storebælt, som har forsøgt udtræk på den sydligste del af Hindsholm, evt. helt nede ved Kersteminde eller sydligere. Disse fugle har opgivet udtrækket og ses normalt trække syd for at prøve igen.

Bøgebjerg:

Syd for skoven ses ofte et større Vågetræk, når vinden er i øst. Dog foregår det ofte i meget stor højde, således at fuglene kun ses som prikker, hvilket naturligvis er en ulempe.

Jøvet og sommerhuskvarteret ved Korshavn:

Kikser trækket, kan det godt betale sig at kigge efter rastende småfugle her. Ofte er der faktisk temmelig mange.

Hovedet:

Egentlig træk ses meget sjældent, men i hegnene raster ofte mange småfugle, især de to første timer efter solopgang og den sidste halve time før solnedgang. På havet ses der jævnlige Tejster.

Fællesstranden:

Rastende ande- og vadefugle kan ses her, men sjældent i større tal.

Lillestranden:

Mange rastende ande- og vadefugle. De rastende rovfugle jager ofte i dette område.

EKSEMPLER PÅ GODE TRÆKDAGE

18. marts: ESE 2-3, letskyet, + 4-+4°C, god sigt.

Sædgås 3, Musvåge 708, Fjeldvåge 6, Rød Glente 2, Duehøg 1, Ringdue 2000, Sanglærke 900, Gråkrage 629, Råge 561, Allike 1152, Misteldrossel 91, Snеспurv 12.

31. marts: W 2 senere NW 3, letskyet, 0° - 5°C, god sigt.

Musvåge 247, Spurvehøg 39, Duehøg 1, Rørhøg 2, Blå Kærhøg 1, Ringdue 5200, Huldue 21, Hedelærke 44, Sanglærke 7400, Musvit 323, Misteldrossel 318, Jernspurv 1450, Hvid Vipstjert 221, Bjergvipstjert 6, Bog/Kvækerfinke 63000, Kærnebider 12, Laplandsværpling 3.

14. april:

Musvåge 260, Fjeldvåge 5, Spurvehøg 103, Duehøg 3, Blå Kærhøg 6, Fiskeørn 1, Ringdue 2760, Huldue 84, Hedelærke 11, Misteldrossel 174, Sjagger 6680, Vindrossel 1200, Stor Tornskade 3, Bog/Kvækerfinke 18200, Laplandsværpling 1.

-19 588 70-

Jeg håber, at ovennævnte eksempler på, hvad man kan se på en god trækdag, har givet mange lyst til at besøge halvøen i de kommende forår. Mangler fuglene en enkelt dag, er turen absolut ikke spildt; de enestående landskabstyper er en oplevelse i sig selv. Jeg tænker bl.a. på Lillestranden med de mange ubeboede øer og de flotte skrænter, som findes på Hovedet.

Til sidst skal det lige nævnes, at en mere detaljeret beskrivelse af observationerne vil optræde i "Fuglelokaliteter i Fyns Amt 1984".

Torbjørn Eriksen

1
1

1
1

EFTERÅRSLEJREN:

Traditionen tro blev der igen i år afholdt lejr på Sydlangeland i skolernes efterårsferie. Sommerhuset ved Gulstav Mose var som sædvanlig hovedkvarter for os 8 deltagere + 2 ledere.

Der blev hver morgen dyrket morgenobs på Dovns Klint fra solopgang til middagstid. Også lidt ringmærkning blev forsøgt, men det blev dog meget begrænset p.g.a. den kraftige blæst. I eftermiddagstimerne beskæftigede vi os hovedsagelig med optællinger på de mange rastlokaliteter - især blev Tryggelev Nor og Kelds Nor Hypigt besøgt. Om aftenen hyggede vi os med nedskrivning af dagens obs. kortspil samt lysbilleder. Bl. a. viste Heide, alias Ole Kristjansen, sin brors lysbilleder fra Varanger!

VIBEN:

Viben er blevet en af vore truede fuglearter. Vådområder tørlægges, og fugtige områder drænes. Ved sprøjtning af markerne forsvinder de insekter og larver, der udgør en væsentlig del af Vibens føde.

Mod menneskets overgreb kan Viben intet stille op; men mod dens naturlige fjender gør den en imponerende indsats. Det har jeg haft lejlighed til at konstatere i dette forår.

Fuglemæssigt blev lejren også ganske god, idet 126 arter blev i-agttaget. Af de mere specielle obs skal nævnes: Lommer, Sule, Sorthalset Lappedykker, Pibesvane, Vandrefalk 2-3 (på én dag), dage med over 1000 Musvåger, Rød Glente, Kjøver, Dværgmåger 108, (på én dag) Sortgrå Ryle og Rødstrubet Piber.

Kun 2 deltagere havde ikke været med på lejren før, hvilket viser faren ved denne lejr - den er ganske simpelt vanedannende! Lad os håbe, at mange "nye ansigter" vil dukke op næste år og benytte sig af det gode tilbud.

Torbjørn Eriksen
og Peter Hahn

I den lille mose, der støder op til vores sommerhusgrund, blev rørene slået i vinter, og i foråret slog et Vibepar sig ned i midten af mosen.

Det er fascinerende at iagttage denne smukke fugl, når den i parringsflugten med elegante sving kredser over sit valgte territorium, mens dens skrig vi-ip høres viden om.

I starten forsvarede den kun territoriet mod artsfæller, men da

æglægnings- og rugetiden begyndte, blev alle fugle større end Solsorten, betragtet som potentielle fjender. Der var mågerne, som fulgte den nærliggende strand og nogle krager, der lagde ruten fra markerne til stranden over mosen. Af og til også en Tårnfalk på jagt.

Efterhånden kom flere arter til. Et Gråandepar, der holder til i mosen, blev tolereret. Det samme gjaldt ikke et Skeandepar, der kom på besøg; de måtte fortrække til en fjernere ende af mosen. En del vadefugle fouragerede langs renden

og på fugtige dele af mosen, bl.a. Brushane, Tinksmød og Rødben. Det blev kun i korte perioder, for når Viben ikke var i luften, for at jage måger og krager, kom turen til vadefuglene. Efter nogle dages forsøg holdt de sig væk, dog ikke Rødben, der blev ved med at komme igen, trods den ugæstfri behandling. Heller ikke Gøgen var velset i starten, men den lærte hurtigt at holde afstand til den rugende Vibe. Da en Rørhøg fløj over mosen, lettede magen fra reden, og ved parrets fælles indsats, blev også den jaget på flugt.

Viben ruger ca. 4 uger. De nye rør spirer frem og dækker efterhånden mosen. Det hjælper til at skjule ungerne, indtil de efter endnu 5 uger er flyvefærdige.

Trods Vibens energiske indsats for at beskytte sit afkom og selv om den får mere end et kuld unger, vil det kun være et begrænset antal unger, der når den flyvedygtige alder. Udover de fjerede fjender, ved jeg, at der i dette område er både Ræv og Hermelin (lækat).

Grete Madsen

MÅGEØEN I ARRESKOV SØ:

I 1983 fik jeg i forbindelse med noget materialeindsamling kontakt med ejeren af Arreskov gods, M. Schaffalitsky de Muckadell. Under samtalen kom vi ind på Mågeøen

i Arreskov Sø; den nordligste af øerne. Aftalen blev, at jeg skulle forsøge at få Hættemågerne til at yngle der igen. Efter en del kontakter med folk, der måtte have

kendskab til et sådant projekt, gik vi i gang med at rydde halvdelen af øen for pile- og hyldekrat. Kun halvdelen, da Sølvmågerne ellers kunne finde på at slå sig ned istedet, og fordi Grågæs og Troldænder stadig skulle kunne finde dækning til deres reder. To lørdage brugte vi til at rydde de 35 x 40 m, sanke kvaset og forsøge at brænde det af. Det sidste mislykkedes, hvad specielt gæssene blev glade for.

I 1983 var der et stort antal Gåsereder, 6-9 reder af Troldand, 1 Strandskade, 2 Blishøne, nogle reder af Gråand samt flere småfuglereder.

For at forstyrre fuglene mindst muligt ønskede vi ikke at besøge øen i 1984, men fra land kunne vi holde nogenlunde øje med

hvad der foregik. Der var mindst 25 par Hættemåger, 20-25 par Fjordterner, 1 par Knærænder, 1 par Knopsvaner, 2 par Strandskader, Blishøns, Gæs og Gråænder.

Desværre gik antallet af ynglende Grågæs ned, dog kun således, at hvor vi i forsommeren tidligere maksimalt har set 95 unger, sås dette år 72 - tallene er samlede antal for hele søen.

Vi håber, at samarbejdet kan fortsætte, således at øen vil fremstå som et yngleparadis for mange arter af fugle. En tak skal lyde til godset for godt samarbejde og til Erhard, Hans, Henrik, Michael, Martin og Torben for praktisk hjælp.

Erik Ehmsen

FUGLETÆLLINGER:

Klokken er syv, sneen ligger knæhøjt, men heldigvis er skovvejene ryddet, så efter de sædvanlige glade hilsner fra morgentrøtte øjne tager vi af sted. Er det 9. eller 11. gang, vi mødes på ruten? Startede vi ikke i 1979 med den første ynglefugletælling? Nå, det er lige meget, ruten kender vi. Den ligger i et område, som vi travede, cyklede og kørte tyndt, dengang vi lærte hinanden at kende. Men i dag gælder det vinterfugletællingen.

Første punkt tager lidt ekstra tid, tingene skal i orden, notesbogen skal frem, tid, vejr og andre forhold noteres. Mellem punkterne er der tid til snak om, hvordan man har det, fugle man har set og meget andet.

STOP! Hvad var det? Duchøgen smutter ind mellem de høje bøgetræer. Den torsk, den kunne da havde ventet, til vi var startet på næste punkt.

Så er det den obligatoriske kande kakao og ostemad på Fårup Kro, udsigt over søen, der ligger hvid- og brunpletet af fugle. De sidste punkter havde nok været lettere på ski, men det skal jo være ligesom

de andre år.

Hvor er de graner dog blevet store. Den første gang nåede de os til knæene, og nu kan vi næsten ikke se over dem.

Det var let at se fuglene på den hvide baggrund, selv om der ikke var mange af dem.

Hyggeagtigt, spændende og brugbart.

Hermed en opfordring til at finde en rute til ynglefugle- eller vinterfugletælling. med så mange fynske ornitologer burde der være flere, der trænger til at få julefedtet fordelt i selskab med fuglene.

Småfuglegruppen er specielt interesseret i nogle, der vil tage en tårn de næste tre år ved nogle økologiske landbrug i nærheden af Årup og Tommerup. Det er meningen at lave nogle undersøgelser, der viser forskellige dyrkningsformers indvirkning på fuglelivet.

Der er mulighed for at få dækket sine kørselsudgifter i forbindelse med optællingerne.

Interesseret? Ring da efter flere oplysninger hos Erik, telf. 64 15 59.

Erik Ehmsen

HER GÅR
DET GODT

OLIEFUGLEOPTÆLLING:

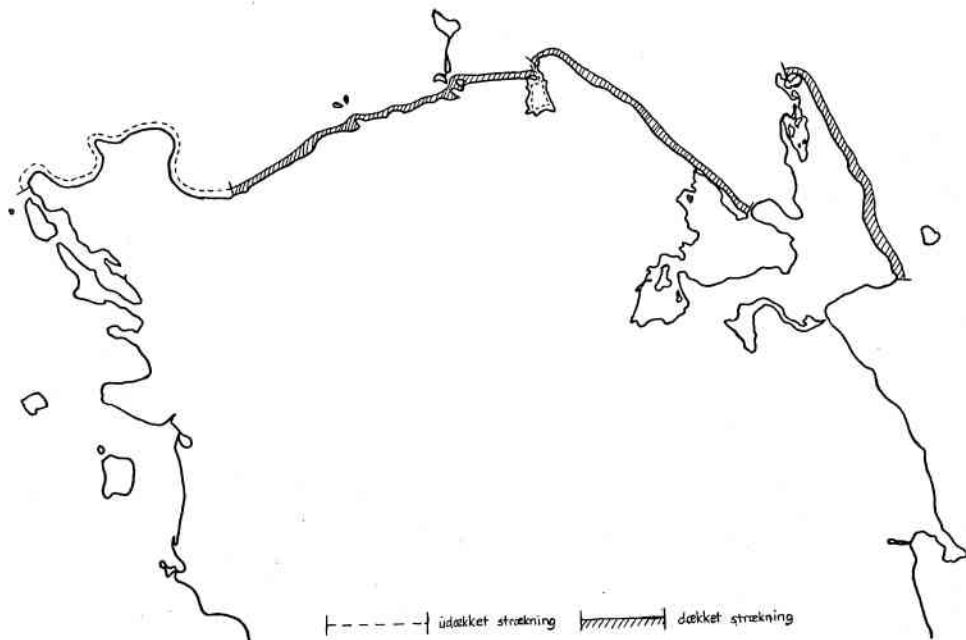
Oliefugleoptællingen omfatter nu også noget af den fynske kyststrækning. Det drejer sig om strækningerne fra Enebærøde til Hinds-gavl og Fyns Hoved (Tornen) til Stavrehoved.

Strandene undersøges den 30.-31. marts som den sidste optælling i foråret, men skal undersøges igen til efteråret. Det er tanken at hver kyststrækning skal dækkes af 2-3 personer - afhængig af bredden, således at hver person kan undersøge en opskylszone på stranden.

Vi håber at få økonomisk støtte fra forskellige olieselskaber og forventer derfor at kunne dække optællernes transportudgifter (med 1 kr. pr. kørt km. i bil).

Er du interesseret i at gøre et stykke arbejde for at øge vort indblik i olieforureningen og dens konsekvenser for fuglene, så kontakt venligst:

Henrik Andersen
Edvard Brandesgade 11 A st.
5000 Odense C
Tlf. 13 76 05

FYN RUNDT:

EN FÆNGSLENDE UGLEHISTORIE

Nok har jeg tavshedspligt inden for mit arbejde, men alligevel vil jeg røbe noget om en gammel betroet medarbejder.

Jeg arbejder på et af vore statsfængsler, her har der i mange år boet en Natugle alene i en af tårnlugerne øverst oppe. Nat og dag har den trofast passet på de indsatte.

I foråret forsvandt den pludselig, og alle spejdede forgæves efter den. Efter ca. 1 måned sad den der igen, men ikke alene. Den havde været ude og finde sig en kone, for første gang, og nu kigger vi efter unger. En dag forvildede konen sig ind på et af vore kontorer, og sikke et syn, der mødte personalet om morgenen. Fjer og andre efterladenskaber over alt.

Det er ellers sjældent, at én bryder ind i fængslet. Den første der mødte om morgenen, overfaldt uglen, men den lod sig ikke fange. Tilsidst havde den fået nok af livet bag tremmerne, så den søgte selv ud i det fri igen for atter at sidde ved siden af Hr. Ugle.

Fængselsbetjenten

GLIMT FRA NORDFYN

Lørdag den 14. april tog min bror og jeg en tur ud til Enebærøde. Det var rimeligt godt vejr med en let vind fra S-SV.

Vi så og hørte flere af de almindeligste arter på den første del af odden, Først da vi nåede Drejet, skete der lidt spændende. Ude midt på stranden, på en lille stub, sad der en Husrødstjert han. Et stykke længere ude var der pludselig en fugl der flagrede hen over hovederne på os. "Var det ikke?, jo, det var en Hærfugl". Et utroligt flot syn, den satte sig på jorden et godt stykke fra os. Frem med teleskopet og så stod vi ellers og nød synet af den det næste kvarters tid. To nye arter lige efter hinanden, det var flot. Resten af turen forløb stille og roligt med mere almindelige arter bl.a. Rørhøg, Tårnfalk, Gråstrubet Lappedykker, Skarv, 1 Sortand, St. Præstekrave, Klyde, Havterne, Splitterne, Engpiber og Hvid Vipstjert.

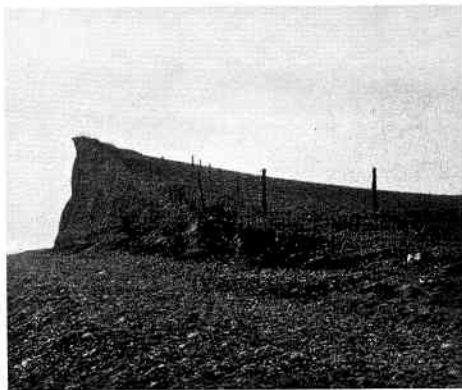
NYT FRA DOVNS KLINT

Fr. 1. jan 1985 har Statsskovvæsenet købt og overtaget ejendommen Gulstavvej 22, (den sidste ejendom før Dovns Klint. Sælgeren N. Lundtofte Jørgensen bliver boende og har foreløbig forpagtet ejendommen i 10 år.

Dette vil bevirke, at det bliver lovligt at betræde Dovns Klint. Før i tiden har kun de personer, der har haft speciel aftale med ejeren, haft lov til at gå op på Klinten, og det er der garanteret ikke mange, der har haft, hverken ornitologer eller turister. De gik bare på Klinten uden tilladelse, og det bevirkede, at der blev sat hegn op. Men det hjalp heller ikke. Så kunne Statsskov-

væsenet kun se den løsning, for at hjælpe landmanden ud af det problem med at folk trampede i hans afgrøder, at overtage ejendommen.

Det sker på følgende betingelser: Sælgeren bliver boende og forpagter jorden. Statsskovvæsenet tager noget jord fra ejendommen, og det bliver lagt ud med græs, som offentligheden på lovlig vis kan betræde. Det kommer i første omgang til at dreje sig om det stykke jord, der ligger fra det sidste 90°'s sving på vejen og ned til Dovns Klint samt et 5 - 10 m bredt bælte fra Dovns Klint og til Vester Gulstav Skov.

På jordstykket foran Dovns Klint vil der endvidere blive lavet en P-plads, så der bliver bedre parkeringsforhold. Det resterende græsareal vil blive slået tre gange om året. Dette område vil være tilgængeligt allerede nu, mens bæltet om langs kysten først vil kunne være klar til efteråret.

Bent Staugaard Nielsen

KORT FRA HJØRRING

Det er altid rart, når der kommer stof til "Havrevimpen". Det uanset om det er meget eller lidt. Her er det en ornitolog fra Hjørring der har sendt os et kort med nogle interessante iagttagelser han har gjort på Nordfyn.

Her hvad han så:

Ca. 1400 Grågæs + 1 Snegås (samlet flok) på Gyldensten 15/10-84 kl. 15.00.

1 Ravn Margård Skov 16/10-84.

Jørgen Stubgaard
Hjørring

TAM SANGDROSSEL

Det er i denne artikel min hensigt at fortælle om et Sangdrosselpar, der sommeren 1983 udviste en usædvanlig tam adfærd.

1 meter fra vores hoveddør står en rødgran, som er 8 år gammel. Den er ca. 2,5 meter høj.

I denne gran, som bliver tæt passeret 9-10 gange om dagen, begyndte et Sangdrosselpar i starten af juli på en rugning af 3 æg. I begyndelsen af rugningen blev hunnen skræmt væk utallige gange. Da vores bil med sin rumlende motorlyd blev parkeret lige op ad træet hver dag, var det for mig næsten 100 % sikkert, at Sangdrosselparet ville opgive denne rugning. Men efter 4-5 dage kunne vi passere den rugende hun, uden at hun flyttede sig. 12 dage efter (d.16/7) klækkedes de 2 af æggene, mens

det 3. viste sig at være ubefrugtet.

Nu kom den svære tid. Ungerne skulle nu fodres, og samtidig skulle parret tage hensyn til den store passage, der var ved redetræet. Men d. 31. juli 1983 havde de 2 unger forladt reden, og jeg så senere på dagen de 2 unger blive fodret af forældrefuglene i vores have.

Dette fænomen, synes jeg, er en usædvanlig tam adfærd hos den så forholdsvis sky havefugl.

Hans Christian Clausen

FAUNAFORFALSKNING I DET SYDFYNSKE ØHAV

Som så mange gange før var jeg i april måned en tur rundt i Det Sydfynske Øhav for at kigge på fugle. Under en ynglefugleoptælling, 20. april, i øreservatet ved Storeholm så jeg, på det flade vand nord for øen, 400 Knortegæs. Blandt Knortegæssene stod også en Dværggås og to Bramgæs. De sidste fugle holdt sammen, og på et tidspunkt lettede Dværg- og Bramgæs, fløj sammen for kort tid efter igen at

slå sig ned på vaden, atter tæt sammen.

Dejlig iagttagelse, der på sådan en halvkold aprildag kunne få humøret op...

Da jeg et par måneder efter sad og læste de sidste numre af DOFT igennem, gik det op for mig, hvad jeg egentlig havde set dén aprildag: Ren og uforfalsket eksempel på faunaforfalskning.

I tidsskriftet fortælles nemlig om et svensk jægerforsøg, hvor man, for at redde den lille nord-skandinaviske bestand af Dværggås, som man ikke aner, hvorfor går tilbage, har forsøgt at lade Bramgæs udruge æg fra Dværggås. Herved præges gæslingerne på Bramgåsen,

og de vil, i stedet for at trække til den sydlige del af Kaspiske Hav hvor de overvintrer, nu følge deres "forældre" sydpå til Vest-europa. Det var sådan et par, jeg givetvis havde set på Storeholm!

At jeg samme dag så en Sort Svane ved Ærøhale - en undsluppen fangeskabsfugl og hørte masser af Fasaner, en "ægte" dansk faunaforfalskning, gør ikke oplevelsen bedre.

Tværtimod. Der kan være grund til skepsis over for alle disse forsøg på at redde den ene bestand med den andens hjælp, og hvad ved jeg.

Poul Henrik Harritz

EKSKURSION TIL:

WEDELLSBORG 26/2

En lidt diset morgen med let snevejr var vi på tur til Wedellsborg. Ca. 15 var mødt op, en enkelt var endog cyklet helt fra Middelfart. Sædgæssene stod som lovet på marken, derimod kom Ravnen ikke. Et par fjeldvåger viste sig ude over markerne, og i parken sås de fleste almindelige småfugle.

Niels Bomholdt

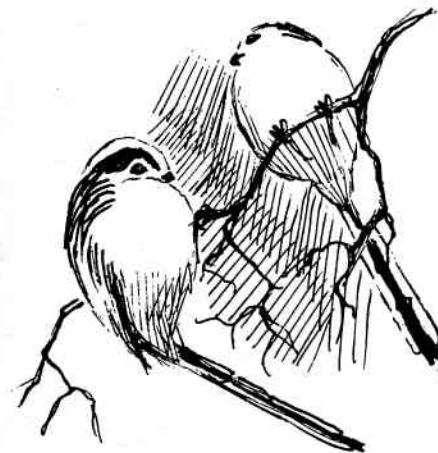
LYKKESHOLM 11/3

Søndag d. 11. marts kl. 8 mødtes en flok morgenfriske ornitologer ved Lykkesholm. En kom endog cyklende helt fra Odense. Og solen

skinnede fra en skyfri himmel, men det var blivende koldt. Vi gik gennem skoven langs med søen, og småfuglene vimsede rundt i trækronerne over hovedet på os, så vi hele tiden måtte stå stille og kigge, for der var nok at se på. I skoven var der nogenlunde læ, men da vi var kommet over på den anden side af søen, fik vi kulden at føle. Vinden piskede den fine frostsne hen over marken og ind i hovedet på os.

Nu fik vi udsyn over søen, og her lå der 3 Troldænder, 2 Store Skalleslugere og 2 Grågæs. Da vi nåede ud til vejen igen, så vi en flok Grågæs, 13 i alt, på marken,

og den flok kredsede rundt i området flere gange. Vi fortsatte vores vandring over marken for at komme til skoven ovre ved slottet. Her var der læ igen, og pludselig var der liv i skoven. Små flokke af Hallemejser vimsede omkring, snart foran, snart bagved, snart lige over hovedet på os. De fulgte os et langt stykke gennem skoven, og vi nåede at tælle de første tyve.

Vi gjorde holdt ved vandmøllen, men der var intet særligt, og vi fortsatte så gennem alleene tilbage til bilerne. Vi håbede på endnu en art på denne tur, og det lykkedes da også, for til sidst kom 2 Hulduer flyvende, og det var selvfølgelig dagens højdepunkt. Lidt over kl. 10 var turen slut, og trods kulde var det en fin tur med 24 forskellige arter.

Birgit Nielsen

DRÆBY FED 15/4

10 deltagere gik i dejlig sol hele Dræby Fed kyst rundt.

I Dræby sås Kørnebider. På vej ud til kysten et vandhul fuldt af frøer. Endvidere Blå Kørhøg. Ud for Vigerø bemærkedes først og fremmest mange Pibeænder, vel over 300. Ellers de første Havterner. På vej tilbage til Dræby sås Ringdrossel han.

Kurt Due Johansen

FYNS HOVED 20/4

Langfredag kl. 5.30 var for tidligt til at få ret mange op, men de der var mødt, fik en god tur på det altid spændende Fyns Hoved.

Vi så Salamander og Marsvin. Af fugle sås som sædvanlig mange forskellige, bl.a. Gråstrubet- og Lille Lappedykker, fire trækkende Fjeldvåger, Mosehornugle og Vin-drossel.

Der var også noget træk af småfugle, som Kvækerfinker, Engpiber og Hvid Vipstjert.

Niels Bomholdt

HUNDERUPSKOVEN 6/5

10 morgenfriske mødte op ved Fruens Bøge Station en kølig over-skyet morgen.

Der blev set de almindeligste skovfugle på turen langs Odense Å og igennem Fruens Bøge og Hunderrupskovene.

Peter Hvenegård

ENEBÆRODDE 13/5

Enebærodde rundt. 5 deltagere. Mest spændende Stenvender l. Ellers få trækkende Alliker, Gul Vipstjert. En rugende musvit besås i en opsat fuglekasse.

Kurt Due Johansen

SYDLANGELAND 3/6

16 deltagere var mødt op kl. 5.30 på P-pladsen ved Tryggelev Nor. Turen blev på grund af kraftig blæst ikke den helt store fuglestemme-oplevelse, men de fleste almindelige sangfugle lod sig dog høre; også Drosselrørsanger hørte vi.

Fra notesbogen kan nævnes: Knarand, Atlingand, Gul Vipstjert, Sortterne, Skeand, Dværgterne, Dobbeltekkasin, Grågås og Strandhøjle.

Derfra kørte vi til Fredmosen, hvor vi parkerede og gik en tur igennem mosen og videre til Bovballe Skov. I Fredmosen så vi bl.a. Rørhøg, Sortterne, Halemejse, + de alm. sangere.

Bovballe Skov bød på bl.a. Rødhals, St. Flagspøtte, Spurvehøg, Skovpiber og Gøg. Her sluttede turen, men vi var et par stykker, som tog et smut til Gulstav Mose og Skov, hvor vi så Lærkefalk og Hvepsevåge.

Gunnar Knudsen

FREDERIKSHÅB PLANTAGE OG GREJSDALEN 16/6

Lørdag eftermiddag mødtes 32 forventningsfulde fugleinteresserede ved Odense Teknikum for i bus at begive sig på Natravnetur til Vejleegnen.

I Vejle samlede vi Leo Bøjlesen op, han skulle som lokalkendt leder vise os seværdighederne.

Vi startede ved Grejs Mølle, hvor vi bl.a. så 2 Bjergvipstjert, et Broget Fluesnapperpar ved

redkasse og et Musvågepar, som kredsedede over skoven. Videre gik turen til Egtved Å, hvor Leo kendte en Isfuglerede, og godt placerede med madpakker og thermokaffe og udsigt til skrænten med redet hullet sad vi og så på, at Isfugleparret fløj ud og ind med føde til ungerne. Af sangfugle hørte vi ved Åen bl.a. Kørsanger, Tornsangere, Sangdrossel, Gulspurv og Fuglekonge.

Kl. 21.00 mødtes vi med DOF-Vejle ved Randbøl Kirke, og nu med ca. 50 deltagere drog vi videre til Frederikshåb Plantage, hvor aftenens hovedaktør skulle findes. Undervejs til Natravnens opholdssted hørte og så vi bl.a. Gærdesanger, Sangdrossel, Rødhals. Gøg og Rødrygget Tornskade.

Efter en times venten skete det forunderlige. To flyvende Natravne viste sig i skovkanten, hannen med sit nasale flugtkald, og ved hjælp af Leos vingeklappende imitation lykkedes det at lokke de nysgerrige fugle ganske nær, ja,

faktisk på få meters afstand, hvor de undersøgende fløj rundt om os. Derefter fløj hannen hen i et større fyrretræ, hvor den begyndte med sin særprægede snurren. Efter få minutters søgen lykkedes det at få øje på fuglen, som sad på en kraftig gren ca. ½ meter fra stammen. Det var en fantastisk oplevelse, som jeg vist roligt kan sige, at alle deltagere var tilfredse med. På turen tilbage til bussen hørtes og sås flere Natravne.

Et andet af aftenens højdepunkter indtraf, da vi kom tilbage til bussen og erfarede, at Danmark havde slået Jugoslavien med 5-0 i EM-slutrunden i fodbold.

Gunnar Knudsen

SYDLANGELAND 15/7

Den 15. juli gik turen til Kelds Nor for at se på Vadefugle. Der mødte 8 deltagere op ved Dovns Klint.

Efter en lille snak gik vi ud over engene ved Kelds Nor. Af fugle så vi bl.a.: Stenvender 1 ad., Lille Kobbersnepe 6, Dværgryle 2, Lille Regnspejle 1, Brushøns 8, Gul Vipstjert 12, Rørhøg 2, Svaleklire 13, Splitterne 1 og Toppet Lappedykker ca. 90.

Derefter gik turen videre til Klise Nor. Her så vi bl.a.: Sorthalset Lappedykker 2, Lille Lappedykker 6, Gråstrubet Lappedykker 8 og Rørhøg 2.

Vi sluttede turen i Tryggelev Nor ved middagstid. Der var vi så heldige bl.a. at se en Lærkefalk, Grågås 70, Knarand 6 og Fiskehejre 19.

Søren Bøgelund

FLYVESANDET 22/7

6 deltagere. Som altid er Flyvesandet godt for vadere i juli måned. Vi kunne beundre ca. 300 Klyder, Alm Ryle, Islandsk Ryle, Hvidklire, Vibe, Strandskade, St. Præstekrave, Mudderklire, Strandhjejle og Rødben.

7 oversomrende Hvinænder i Nr. Nørå Strand.

Det mest spændende var dog nok 3 ad. Alm. Kjove, som vi så jagede Splitterterne.

Kurt Due Johansen

THY - HANSTHOLM 29-30/9

Turen til Hanstholm foregik i privatbiler, og vi var kun 6 deltagere.

Vi var fremme ved Vest Stadil Fjord kl. 9.45, hvor vi bl.a. så Dværgfalk, Rørhøg, Spurvehøg, Tårnfalk, Blå Kærhøg, Grågås ca. 150 og Kortnæbbet Gås ca. 1000.

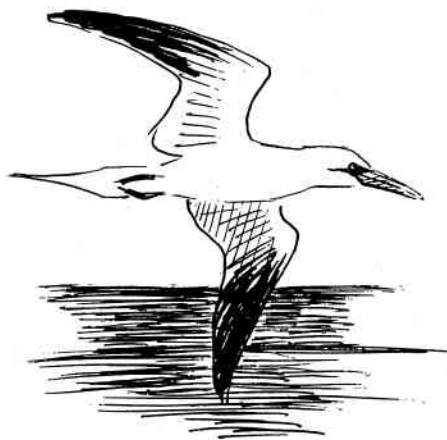
Videre gik turen op langs Vestkysten. Fra Notesbogen bl.a.:

Thorsminde, Lysbuget Knortegås 19, Sule 1, Snespurv 2, Sortand, Kortnæbbet Gås.

Bøvling Klit, Strandhjejle, Alm. Ryle, Hvidklire, Pibeand, Hjejle, Krikand, Blå Kærhøg og Musvåge.

Harboøre Tange, Lille Kobbersnepe, St. Regnspeve, Alm. Kjove 1 og Strandskade.

Aggertange, Fløjlsand, Knortegås, Stenvender 4, Kortnæbbet Gås, Sule 8, Ride, Lom sp., Alm. Kjove 2, Sortgrå Ryle 2, Blå Kærhøg 1, Mosehornugle 1 og Spidsand.

Niels Bomholt

Vi overnattede på Sømandshjemmet i Hanstholm, og næste morgen i regn og blæst tog vi ud på Roshage, men vejret var ikke med os. Det blev kun til få fugle, dog skal nævnes, Ride, Sandløber 10, Sortgrå Ryle 2, Skærpiber og Sangdrossel.

Hele hjemturen, som bl.a. gik gennem Vejlerne, kom til at foregå i regn, så det blev heller ikke til det helt store.

Gunnar Knudsen

ENEBAERODDE 7/10

Enebærodde rundt. 3 deltagere. Mange Knortegæs, ca. 400. Endvidere hundredevis af Pibeænder. Og ca. 5000 Blishøns. 3 trækkende Spurvehøge.

Kurt Due Johansen

FYNS HOVED 4/11

En dejlig efterårs morgen med fint vejr mødtes 9 deltagere ved Jægerhotellet på Fyns Hoved. Allerede på vejen derop sås en Blå Kærhøg.

Vi vandrede først ud ad Tornen og så der den første vinterbuder nemlig en Sangsvane. Mærkeligt var det næsten samtidig at høre en Rødhals synge ved et af sommerhusene. På sandbankerne indenfor Tornen så vi 24 Regnspeve og 4 Strandskader alt imens der til stadighed kom småflokke af

Bjergirisk, måske 100 i alt. Ud over det sås bl.a. Fjeldvåge 1, Strandhjejle 5, Vibe 16 og Dobbeltbekkasin 1.

Turen blev afsluttet med vandring rundt om selve Fyns Hoved.

Viggo Lind

MONNET 25/11

Det blæste en del, men solen skinnede fra en skyfri himmel. Vi var kun to, men fik en dejlig spadseretur ud over Monnet og havde lidt ondt af dem, der kunne have været med. Turen udgik fra Søby Strandvej, og her så vi den første sjældenhed, en flok på 10 Agerhøns! Ved østsiden holdt ca. 25 Gravænder til, en lille flok Strandhjejler var her endnu, en lille flok Viber samt enkelte Rødben. Vi så enkelte Skærpibere men Snespurve og Hjejler måtte vi undvære. Af sidstnævnte så jeg ellers en flok på over 500 og lige så mange Viber i ugen før. Turens højdepunkt var den enlige Blisgås, som jeg aldrig tidligere har observeret på stedet. På vej til mødestedet så jeg for øvrigt en Ravn.

Aksel Hansen

SKÅNE 8-9/12

20 deltagere havde tilmeldt sig til Skåneturen, som foregik i privatbiler. Vi startede fra Odense kl. 4.40, og ankom til Limhamn kl.

9.15. Derfra gik turen til Søvde, men undervejs blev bl.a. noteret følgende: Tårnfalk 1, Musvåge 5, Kongeørn 1, Rød Glente 14, Silkehal 10 og Fiskehejre 6.

Ved Søvde gik vi en tur ud over engene; fra notesbogen bl.a., Sædgås, Kongeørn 2, Rød Glente 3, Lille Korsnæb 5, Egern 1, Ravn 5, Fjeldvåge 1, St. Skallesluger 3, Blisgås ca. 400, Brangås 1, Musvåge 2, Gråsiskan, Træløber og Sumpmejse.

Videre gik turen mod Fyledalen, undervejs 11 Røde Glenter, som vi lige kunne nå inden det blev mørkt. Her så vi Ravn 2, Rød Glente 52, Musvåge 3 og Vibe 250?

Overnatningen foregik i 2 udmærkede hytter, som vi havde lejet.

Søndag morgen startede vi i Ørup Almskog. Desværre regnede det, men efter en rask lille gåtur klarede det op. I Skoven så vi Dompap,

Blåmejse, Gråkrage, Spøtmejse 2, Lille Flagspøtte 1, Stor Flagspøtte 2, Gråsiskan, Træløber 2, Sortspøtte 4, Gærdesmutte 1 og Hættemåge.

Videre gik turen mod Vomb. Undervejs kørte vi gennem Fyledalen, hvor vi bl.a. så Fjeldvåge 1, Musvåge 2, Sjagger, Rød Glente 5, Havørn 1 (desværre meget langt ude), Rådyr 6, Sædgås 100 og Stor Tornskade 1. Ved Blentarp stod en lille flok Viber på en mark, ca. 100 stk, sammen med Hættemåger og Stormmåger og én Dværghåge.

Kl. 11.35 ankom vi til Vomb, hvor vi gik en tur. Følgende er noteret: Kongeørn 2, Rød Glente 5, Musvåge 3, Stor Flagspøtte 1, Blå Kørhøg 1 han, Fuglekonge, Gråkrage og Ringdue 2. Dette blev desværre sidste punkt på turen, for vi havde en lang hjemtur foran os.

Gunnar Knudsen

BOG- & BÅNDNYT:

UD I NATUREN - I VINTERHALVÅRET SØREN OLSEN

Bogen henvender sig ikke til specialister eller særligt interesserede - for dem findes der en lang række mere velegnede bøger. Den er ment som en appetitvækker for den, der gerne vil have lidt mere ud af ture ud i det fri og peger på nogle helt elementære iagttagelser, som de fleste kan gøre i det nære miljø. Bogen er forsy-

net med fotos og en del tegninger, som nok ikke alle vil tilfredsstille den kræsne kender.

A.H.

DANSKE VADEFUGLESTEMMER

Som du sikkert allerede ved, er der mange strandengslokaliteter rundt om på Fyn. Og du har måske ofte gået på sådanne lokaliteter,

for at se på vadefugle. Lige så ofte har du måske været udsat for, at du ikke kunne bestemme en vadefugl, fordi den var for langt væk til at du kunne se kendetegn på den, og stemmen kunne du ikke bestemme den på.

Det kan godt være svært at lære vadefuglenes stemmer at kende ude i naturen, da de ofte letter på så lang afstand, at man ikke kan nå at se, hvad det er for en vadefugl, der kommer med det der korte eller måske lange fløjt.

Dette kan du nu gøre noget ved på en nem og effektiv måde. Der er nemlig kommet et bånd med DANSKE VADEFUGLESTEMMER. Her følger en kort beskrivelse kassettebåndet:

Enkelte vadefugle har et meget karakteristisk udseende og flyvemåde, f.eks. Klyde, Vibe og Strandskade, men for de fleste vadefuglearter gælder det, at de ligner hinanden så meget, at det kræver betydelig erfaring at skelne dem fra nærstående arter på udseendet.

Vadefuglenes stemmer er forskellige fra art til art, og da de ofte kan høres på lang afstand, er stemmer både på yngleplads og under trækket en god måde, hvorpå man kan identificere vadefuglene.

På dette kasettebånd er samlet optagelser af stemmer fra alle de 30 vadefuglearter (både ynglende og gennemtrækkende), som kan iagttages regelmæssigt i Danmark.

Det udførlige teksthefte til båndet giver en original beskrivelse af vadefuglenes stemmer, som de høres på båndet.

Som noget nyt i fuglelitteraturen er de mest typiske stemmer gengivet med lydfigurer (sonogrammer). Man har ved teknikens hjælp fået lavet en slags "noder", der helt nøjagtigt gengiver lydenes kvaliteter - og ornitologen får herved mulighed for grafisk at se, hvad der høres.

red.

